

Sinteza programului de activitate în Moldova

MOLDOVA	2018
Populația, milioane	3,55
PIB, miliarde de dolari SUA la cursul actual	11,3
PIB pe cap de locuitor, dolari SUA la cursul actual	2724
Speranța de viață la naștere, ani ⁽²⁰¹⁸⁾	73,2

Scurt profil de țară

- În pofida instabilității politice, creșterea economiei a fost robustă, constituind 4 procente în 2018 și estimată la nivel de 3,4 procente în 2019.
- Prognozăm pe termen mediu o creștere economică solidă de 3,6 procente, deși situată sub nivelul mediei istorice.
- În cazul în care implementarea agendei de reforme va continua, încrederea consumatorilor și a sectorului de afaceri, în tandem cu normalizarea perpetuă a situației financiare, vor sprijini în continuare investițiile și consumul privat.
- Ținând cont de contextul politic fragil și repercusiunile alegerilor locale, este esențial ca Moldova să avanseze agenda reformelor nefinalizate pentru a soluționa provocările legate de guvernanță, eficiența finanțelor publice și productivitatea redusă a economiei.

Context de țară

Republica Moldova este o economie cu venituri mici-mijlocii. Deși este cea mai săracă țară din Europa, Moldova a realizat progrese substanțiale în raport cu reducerea sărăciei și promovarea creșterii economice partajate de la începutul anilor 2000.

Economia a crescut în medie cu 5 procente anual și a fost determinată de consum și alimentată de remiteri. Remiterile constituie o pătrime din PIB – una dintre cele mai mari cote din lume.

Integrarea europeană a ancorat agenda guvernamentală de reforme ale politicilor, însă reformele care sunt teoretic solide necesită implementare. Sistemul politic vulnerabil, societatea polarizată, mediul extern advers, dezechilibrele de competențe pe piața muncii și șocurile climatice constituie provocări economice pentru Republica Moldova.

Stabilizarea economică continuă, avansarea reformelor economice cheie și crearea unui mediu favorabil pentru afaceri sunt obiective esențiale pentru Republica Moldova. Emigrarea masivă din Moldova, în tandem cu ratele fertilității în descreștere, au redus alarmant populația și au sporit numărul persoanelor vârstnice. Aceasta generează presiuni asupra sistemului de pensii și limitează competitivitatea țării pe termen lung.

Pe termen scurt, formarea noului guvern în iunie 2019, susținută de majoritatea parlamentară, prezintă o oportunitate pentru redobândirea încrederii cetățenilor și a partenerilor externi, consolidarea sistemului politic, depolarizarea societății, contracararea corupției și accelerarea reformelor.

Banca Mondială și Moldova

Cadrul actual de parteneriat cu țara (CPT) susține tranziția Moldovei spre un model de dezvoltare și creștere economică nou, mai durabil și incluziv, prin servicii analitice, consultative și financiare. CPT are la bază Strategia națională de dezvoltare și include principalele trei priorități ale Diagnosticului sistematic de țară:

- Consolidarea supremației legii și responsabilizarea instituțiilor economice;
- Îmbunătățirea accesului incluziv, a eficienței și calității serviciilor publice; și
- Sporirea calității și relevanței educației și instruirii pentru obținerea competențelor relevante pe piața muncii.

Aceste priorități definesc și informează cele trei domenii prioritare ale CPT: guvernanta economică, guvernanta în sectorul serviciilor și dezvoltarea competențelor. Analiza la mijloc de termen a strategiei validează aceste domenii prioritare, cu ajustări dictate de evoluțiile din țară și prioritățile țării, inclusiv:

- 1) Impulsionarea guvernantei economice robuste;
- 2) Menținerea progreselor solide în domeniul guvernantei serviciilor;
- 3) Refocusarea în favoarea învățământului superior în cadrul agendei importante de ameliorarea a competențelor; și
- 4) Integrarea temei transversale de schimbări climatice în cadrul întregului program susținut de Banca Mondială.

Elemente cheie ale programului de țară

Banca Mondială și Corporația Financiară Internațională (IFC) colaborează în scopul ameliorării guvernantei, instituțiilor și calității serviciilor publice; îmbunătățirii mediului de afaceri și promovării dezvoltării sectorului privat; sporirii productivității întreprinderilor și investițiilor în capitalul uman, crearea locurilor de muncă și infrastructură, inclusiv în sectorul energetic.

Creșterea eficienței energetice și a securității aprovizionării cu energie sunt factori critici pentru îmbunătățirea competitivității economice a

Portofoliul Băncii Mondiale

- Nr. proiecte: 10
- Împrumuturi: US\$ 431,3 mln
- IBRD: US\$ 88,1 mln
- IDA: US\$ 343,2 mln

Moldovei – prioritate pentru Grupul Banca Mondială.

Moldova importă 80 la sută din energia electrică pentru satisfacerea cererii interne a țării dintr-un număr limitat de surse. Lipsa de interconectări eficiente cu sistemul energetic european și structura actuală de furnizare a energiei electrice prezintă riscuri semnificative și împiedică concurența în aprovizionarea cu energie electrică, astfel soldându-se cu energie electrică furnizată la prețuri excesive și vulnerabilitate la șocurile externe.

Împrumutul recent aprobat în sumă de 70 milioane de dolari SUA pentru proiectul *Dezvoltarea sistemului electroenergetic* va spori capacitatea și fiabilitatea internă de transmisie a energiei electrice și va susține interconectarea viitoare a sistemului electroenergetic al Moldovei cu rețeaua electrică europeană, prin România.

Aceasta este esențial pentru diversificarea surselor de furnizare a energiei electrice în Moldova, permițând furnizarea energiei electrice la prețuri competitive și transparente.

Proiectul finanțează construcția unei noi linii aeriene de înaltă tensiune de 400 kV între Vulcănești, la sudul Moldovei, și capitala Chișinău; modernizarea și extinderea sub-stațiilor din Chișinău și Vulcănești; precum și consolidarea sistemului de dispecerat și contorizare a energiei electrice.

Evoluții economice recente

Urmare a creșterii economice de 4 procente în 2018, creșterea a rămas puternică în prima jumătate a anului 2019, constituind 5,2 procente, grație investițiilor solide și consumului privat robust determinate de remiteri și facilitățile fiscale preelectorale.

Importurile au crescut rapid, soldându-se cu o contribuție negativă a exporturilor nete la creșterea economică, în timp ce cheltuielile publice preelectorale au sporit investițiile și consumul privat.

Rata inflației se situează în coridorul țintă de 5 procente din aprilie 2019 grație prețurilor majorate la produsele alimentare și deprecierii Leului moldovenesc.

Deși Banca Națională a Moldovei (BNM) a majorat rata de bază de la 6,5 la 7,5 procente pentru a preveni supraîncălzirea, creditarea s-a intensificat în 2019 grație stabilizării sectorului bancar timp de cinci ani de la fraudă bancară majoră.

BNM a implementat reforme semnificative și a finalizat în iunie 2019 procesul de transfer al celor mai mari trei bănci către acționari conformi cerințelor de competență și onorabilitate. Pe de altă parte, sectorul financiar nebanca prezintă riscuri pentru stabilitate.

Consolidarea cadrului legislativ și aplicarea acțiunilor de supraveghere în sectorul nebanca sunt în proces de desfășurare.

Deficitul fiscal a constituit în continuare 1 procent din PIB pe măsură ce colectarea veniturilor publice a crescut. Nivelul datoriei publice a fost redus la 27,8 procente în iunie 2019 dar, odată cu reluarea asistenței financiare externe în iulie 2019, prognozăm creșterea datoriei publice, iar rezervele străine naționale, care vor fi utilizate pentru acoperirea deficitului de finanțare, vor fi recuperate.

Perspectivă economică

Pe viitor, prognozăm o creștere economică robustă de circa 3,6 procente în medie până în 2021, dar însoțită de riscuri interne și externe semnificative. Pe termen mediu, remiterile solide, dar în scădere, în tandem cu creșterile salariale în sectorul privat, vor susține consumul privat, care va rămâne un factor determinant esențial al creșterii economice.

În cazul în care implementarea agendei de reforme va continua, încrederea consumatorilor și a sectorului de afaceri, în tandem cu normalizarea perpetuă a situației financiare, vor sprijini în continuare investițiile. Pe termen mediu, prognozăm că inflația și va situa în coridorul țintă datorită și prețurilor de import moderate.

În pofida determinării declarate de a accelera reformele, sunt necesare eforturi majore și voință politică pentru implementarea lor. Contracarea corupției, consolidarea instituțiilor și echilibrarea condițiilor concurențiale pentru toți participanții pieței, inclusiv prin eliminarea controalelor de prețuri și demonopolizarea mai multor sectoare, ar declanșa creșterea productivității, care este afectată în prezent de performanța precară a întreprinderilor de stat și de barierele concurențiale ale pieței.

Pe termen mediu, poziția fiscală se poate deteriora din cauza ineficiențelor structurale ale cheltuielilor publice și creșterii poverii determinate de salarii și transferuri sociale. Finanțarea deficitului constituie, de asemenea, un risc, întrucât se bazează foarte mult pe sursele financiare externe.

În timp ce riscurile din sectorul bancar au fost atenuate, creșterea accelerată a organizațiilor de creditare nebanca și a sectorului asigurărilor ar putea genera acumularea de riscuri sistemice în sectorul financiar în cazul în care nu vor fi abordate deficiențele curente ale cadrului de reglementare și supraveghere. Economia rămâne susceptibilă intemperțiilor și șocurilor externe, în timp ce emigrarea persistentă afectează capitalul uman al țării.

Accente în portofoliul de proiecte

Proiectul *Ameliorarea competitivității II*

Sectorul privat din Moldova a întâmpinat dificultăți din cauza nivelului redus de investiții și, prin urmare, a productivității și competitivității limitate a exporturilor. Povara de reglementare și accesul limitat la finanțare au încetinit și mai mult competitivitatea întreprinderilor locale.

Agenda de politici a țării susține creșterea economică favorizată de exporturi. Strategia de dezvoltare națională se axează pe îmbunătățirea mediului favorabil afacerilor și promovarea accesului sporit la finanțare pentru întreprinderi.

Proiectul Ameliorarea competitivității II (PAC II) oferă asistență Guvernului în atingerea obiectivelor sale prin susținerea implementării agendei de reforme în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri prin i) reforme de reglementare care reduc costurile desfășurării afacerilor și ii) programe care sprijină creșterea exporturilor ale întreprinderilor mici și mijlocii. PAC include inițiative pentru îmbunătățirea accesului la finanțare pe termen mediu sau lung pentru întreprinderile exportatoare în scopul creșterii competitivității exporturilor și reducerii poverii de reglementare.

Sondajul anual „Cost of Doing Business” realizat în cadrul PAC relatează că numărul de zile necesar pentru înregistrarea unei companii a fost redus de la 14 zile în 2010 la 4 zile în 2018, numărul inspecțiilor anuale per companie a fost redus de la 7,9 în 2010 la 2,3 în 2018. Calitatea reglementărilor a fost îmbunătățită, de asemenea, fiind măsurată prin aplicarea sporită a Analizei impactului de reglementare pentru toate actele legislative și normative pertinente afacerilor, de la 35 la sută în 2015 până la 75 la sută în 2019.

Modificările legislative operate de Guvern au redus numărul de autorizații de la 416 la 150. PAC a ajutat, de asemenea, la introducerea platformei ghișeului electronic unic, la creșterea transparenței și reducerea costurilor și a timpului necesar pentru obținerea autorizațiilor, generând economii în valoare de peste 3,5 milioane de dolari SUA anual.

Linia de credit în sumă de 30 milioane de dolari SUA și mecanismul de cofinanțare prin granturi în sumă de 3 milioane de dolari SUA au ajutat deja 180 de companii să-și finanțeze investițiile pe termen lung și necesitățile de capital de lucru, să sporească competitivitatea și să îmbunătățească productivitatea lor, să lanseze produse noi și să-și extindă prezența pe piață. Până la finele proiectului, aproximativ 300 de companii private vor deveni beneficiarii acestora.

Relații:

Chișinău

+373-22-262-262

Str. Pușkin, 20/1, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova. Chișinău

+373-22-262-262

Str. Puşkin, 20/1, MD-2012, Chişinău, Republica Moldova

Informații suplimentare despre Banca Mondială în Moldova

Website: <http://www.worldbank.org/moldova>

Date: <http://data.worldbank.org/moldova>

Urmăriți-ne pe Facebook